

Zadeva C-425/22

Predlog za sprejetje predhodne odločbe

Datum vložitve:

28. junij 2022

Predložitveno sodišče:

Kúria (vrhovno sodišče, Madžarska)

Datum predložitvene odločbe:

7. junij 2022

Tožeča stranka:

MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt.

Tožena stranka:

Mercedes-Benz Group AG

[...] (ni prevedeno)

Sklep Kúria (vrhovno sodišče, Madžarska), ki odloča o kasacijski pritožbi

[...] (ni prevedeno)

Tožeča stranka: MOL Magyar Olaj- és Gázipari Nyrt. ([...] (ni prevedeno) Budimpešta [...] (ni prevedeno))

Tožena stranka: Mercedes-Benz Group AG ([...] (ni prevedeno) Stuttgart, Nemčija)

Predmet spora: Odškodninska tožba

Vlagateljica kasacijske pritožbe: Tožeča stranka

Ime sodišča druge stopnje [...] (ni prevedeno):

Fővárosi Ítéltábla (višje sodišče v Budimpešti, Madžarska) [...] (ni prevedeno)

Ime sodišča prve stopnje [...] (ni prevedeno):

Fővárosi Törvényszék (županijsko sodišče v Budimpešti, Madžarska) [...] (ni prevedeno)

Izrek

Kúria (vrhovno sodišče, Madžarska) Sodišču Evropske unije predloži ti vprašanji v predhodno odločanje:

1. Ali se, če matična družba vloži odškodninsko tožbo zaradi protikonkurenčnega ravnanja druge družbe, da bi pridobila odškodnino za škodo, ki jo je to ravnanje povzročilo izključno njenim hčerinskim družbam, pristojnost sodišča določa po sedežu matične družbe kot kraju, v katerem je prišlo do škodnega dogodka, v smislu člena 7, točka 2, Uredbe (EU) št. 1215/2012 Evropskega parlamenta in Sveta z dne 12. decembra 2012 o pristojnosti in priznavanju ter izvrševanju sodnih odločb v civilnih in gospodarskih zadevah (v nadaljevanju: Bruselj Ia)?

2. Ali je za uporabo člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia pomembno, da v trenutku različnih pridobitev, ki so predmet spora, niso bile vse hčerinske družbe del skupine družb matične družbe?

[...] (ni prevedeno)

Obrazložitev

Predmet spora in upošteveno dejansko stanje

- 1 Evropska komisija je v svojem dokončnem sklepu, sprejetem 19. julija 2016 v zadevi s področja konkurence AT.39824 – Tovornjaki, ugotovila, da je bila tožena stranka s sedežem v Nemčiji skupaj z drugimi podjetji od 17. januarja 1997 do 18. januarja 2011 udeležena v kartelu, v okviru katerega so se dogovarjale o kataloških bruto cenah za srednje težke tovornjake (med 6 in 16 tonami) in težke tovornjake (nad 16 tonami) v Evropskem gospodarskem prostoru, kar je pomenilo trajajočo kršitev prepovedi iz člena 101 Pogodbe o delovanju Evropske unije (v nadaljevanju: PDEU) in člena 53 Sporazuma o Evropskem gospodarskem prostoru.
- 2 Tožeča stranka, delniška družba s sedežem na Madžarskem, ki kotira na borzi v Budimpešti, v končni fazi obvladuje družbe, ki so del skupine MOL. Tožeča stranka je večinski delničar oziroma drugače izključno obvladuje več podjetji, kot so družba MOLTRANS s sedežem na Madžarskem; družba INA s sedežem na Hrvaškem; družbi Panta in Nelsa s sedežem v Italiji; družba ROTH s sedežem v Avstriji in družba SLOVNAFT s sedežem na Slovaškem V obdobju kršitve, ki jo je ugotovila Evropska komisija v navedenem sklepu, so te hčerinske družbe tožeče

stranke od tožene stranke posredno pridobile skupaj 71 tovornjakov v različnih državah članicah bodisi tako, da so postale lastnice, bodisi v okviru finančnega zakupa.

- 3 Tožeča stranka je v tožbi zahtevala, naj se toženi stranki naloži plačilo 530.851 EUR z obrestmi in stroški, pri čemer je trdila, da gre za znesek, ki so ga njene hčerinske družbe preplačale za posamezne tovornjake zaradi omejevalnega sporazuma o cenah, ki ga je ugotovila Evropska komisija. Tožeča stranka je kot obvladujoča družba skupine družb in na podlagi teorije gospodarske enote želela sama uveljavljati odškodninske zahtevke hčerinskih družb proti toženi stranki. Menila je, da je na podlagi člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia pristojno sodišče sodišče v kraju njenega sedeža, saj je tam središče gospodarskih in premoženjskih interesov skupine družb in torej kraj, kjer se je škodni dogodek nazadnje materializiral. Kot obvladujoča družba svoje skupine je škodo, ki so jo utrpeli njene hčerinske družbe, obravnavala kot lastno škodo.
- 4 Tožena stranka je vložila ugovor nepristojnosti in zanikala, da bi bila navedena določba lahko podlaga za pristojnost sodišča.
- 5 Sodišče prve stopnje je po uradni dolžnosti izdalo sklep o ustavitvi postopka. V njem je poudarilo, da je treba merilo posebne pristojnosti iz člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia razlagati ozko v skladu z ustrezno sodno prakso Sodišča Evropske unije (v nadaljevanju: Sodišče) in ga je mogoče uporabiti le v primeru posebno tesne zveze. Navedlo je, da v primeru tega kartela ni bilo mogoče določiti kraja škodnega dogodka, če se upošteva, da gre za več pogodb, sklenjenih na srečanjih in med pogovori v različnih državah članicah. Iz tega je izpeljalo, da je treba preveriti, ali je Madžarsko mogoče opredeliti kot kraj, kjer je nastala škoda. V zvezi s tem je ugotovilo, da je šlo pri škodi tožeče stranke dejansko za tako imenovano čisto finančno škodo, glede katere se je sklicevalo na razlago iz sodbe Sodišča z dne 10. junija 2004, Kronhofer (C-168/02, EU:C:2004:364), v skladu s katero zgolj dejstvo, da je tožeča stranka utrpela škodo zaradi izgube dela svojega premoženja v drugi državi članici, ne omogoča, da se kraj prebivališča tožeče stranke (v obravnavanem primeru njen sedež) šteje za kraj nastanka škode. Poudarilo je tudi, da se sodbe Sodišča v zvezi z odškodninskimi tožbami za škodo, nastalo zaradi kršitve konkurenčnega prava, ne uporabljajo na področju sodne pristojnosti, saj v obravnavanem primeru tovornjakov ni kupila tožeča stranka, temveč njene hčerinske družbe s sedežem v drugih državah članicah Unije, ki so bile dejansko oškodovane zaradi izkrivljanja pri določanju cen. Ker torej ni primerne navezne okoliščine, sedež tožeče stranke kot obvladujoče družbe skupine družb ne ustvarja dovolj tesne zveze med predmetom spora in madžarskimi sodišči in zato ne podpira merila pristojnosti na podlagi sedeža tožeče stranke.
- 6 Drugostopenjsko sodišče, ki je obravnavalo pritožbo tožeče stranke, je s sklepom potrdilo odločbo, izdano na prvi stopnji. Ob preučevanju pritožbenih razlogov je ugotovilo naslednje: tovornjakov ni kupila tožeča stranka, temveč je v tožbi zgolj trdila, da je pomemben dejavnik za določitev pristojnosti središče njenih interesov

in gospodarskih dejavnosti, tako da je po mnenju tožeče stranke kot matične družbe skupine njen sedež kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka. Sodišče druge stopnje je dopolnilo obrazložitev sodišča prve stopnje in poudarilo, da se v skladu s sodno prakso Sodišča teorija gospodarske enote uporablja le za ugotavljanje odgovornosti za kršitev konkurenčnega prava in da je v zvezi z oškodovancem ni mogoče razlagati *a sensu contrario*. Po mnenju sodišča druge stopnje tudi sodne odločbe, na katere se sklicuje tožeča stranka, ne podpirajo njenega stališča. Navedlo je, da je v skladu s členom 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia pomemben kraj nastanka škode in da je treba ta kraj določiti glede na sedež [družbe], ki je utrpela škodo, in ne glede na sedež [obvladujoče] družbe niti na okoliščine posla, ki ga je ta sklenila. Navedeno sodišče zato meni, da niti pojem podjetja niti teorija gospodarske enote, na katero se sklicuje tožeča stranka, nista pomembna za vprašanje določitve pristojnosti, prav tako pa po njegovem mnenju za vprašanje pristojnosti ni pomembno, kateri subjekt obvladuje oškodovanca. Tako kot sodišče prve stopnje je vztrajalo, da v obravnavanem primeru tovornjakov, ki so bili predmet omejevalnega sporazuma, ni kupila in plačala tožeča stranka, temveč njene hčerinske družbe, in da zato škoda ni bila povzročena tožeči stranki, temveč njenim hčerinskim družbam. Dodalo je, da je v skladu z razlago Sodišča v sodbi z dne 21. maja 2015, CDC Hydrogen Peroxide (C-352/13, EU:C:2015:335), pristojnost sodišča, ki odloča o zadevi, omejena na škodo, ki jo je utrpelo podjetje, ki ima sedež na njegovem ozemlju, tako da navezne okoliščine, ki jo predstavlja kraj nastanka škode, ni mogoče spremeniti posebno s tem, da oškodovanec uporabi teorijo gospodarske enote, ki je pravila o sodni pristojnosti ne priznavajo.

- 7 Dokončni sklep je tožeča stranka izpodbijala s kasacijsko pritožbo in predlagala njegovo razveljavitev in nadaljevanje postopka pred sodišči, ki so že odločala o tej zadevi. Tožeča stranka trdi, da so ta sodišča napačno razlagala člen 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia in nezakonito ustavila postopek. Meni, da je teorija gospodarske enote pomembna tudi za določitev pristojnosti, saj tožeča stranka kot edina obvladujoča družba skupine družb določa gospodarsko strategijo družb, ki jo sestavljajo, prek katere nanjo neposredno vpliva donosnost ali nedonosnost poslovanja. Zato je treba pojem podjetja razlagati enotno. Tožeča stranka podrobno navaja sodno prakso Sodišča glede pristojnosti v odškodninskih tožbah zaradi kršitve konkurenčnega prava. Dodaja, da je sodišče druge stopnje napačno razlagalo zgoraj navedeno sodbo v zadevi CDC Hydrogen Peroxide, ker naj bi, čeprav namen sporne pridobitve terjatev dejansko ni bil – kot je Sodišče odločilo v tej zadevi –, da bi se različne tožbe vložile pri istem sodišču, je bila taka zveza podana ravno zaradi pojma gospodarske enote.
- 8 Tožena stranka v odgovoru na kasacijsko pritožbo predlaga potrditev dokončnega sklepa. Trdi, da tožeča stranka ni kupila niti enega od tovornjakov, ki so bili predmet omejevalnih sporazumov, in zato ni utrpela škode. Teorije gospodarske enote, na katero se sklicuje tožeča stranka, ni mogoče razlagati tako, kot zatrjuje tožeča stranka, saj ni pravne podlage pa tudi Sodišče ne podpira take razlage, saj v nobeni od svojih sodb ne obravnava možnosti uporabe take teorije s strani oškodovanca, niti na primer v sodbi z dne 6. oktobra 2021, Sumal (C-882/19, EU:C:2021:800), izdano po izdaji dokončnega sklepa. Po mnenju tožene stranke

zadnjenavedena sodba nikakor ne podpira uporabe teorije gospodarske enote s strani tožeče stranke. Tožena stranka ponavlja navedbe, ki jih je že navedla v zvezi z zadevnimi odločbami Sodišča in ki se v bistvu ujemajo z razlago nižjih sodišč.

Nacionalna zakonodaja in zakonodaja Unije

- 9 V skladu s členom 101(1) PDEU so kot nezdružljivi z notranjim trgom prepovedani vsi sporazumi med podjetji, sklepi podjetniških združenj in usklajena ravnanja, ki bi lahko prizadeli trgovino med državami članicami in katerih cilj oziroma posledica je preprečevanje, omejevanje ali izkrivljanje konkurence na notranjem trgu.
- 10 Člen 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia določa, da je oseba s stalnim prebivališčem v državi članici lahko tožena v drugi državi članici v zadevah v zvezi z delikti ali kvazidelikti pred sodišči v kraju, kjer je prišlo ali lahko pride do škodnega dogodka.
- 11 V skladu s členom 240(1) a polgári perrendtartásról szóló 2016. évi CXXX. törvény (zakon CXXX iz leta 2016 o civilnem postopku) sodišče po uradni dolžnosti ustavi postopek v kateri koli fazi postopka, če:
  - (b) se pristojnost madžarskih sodišč lahko utemelji z navzočnostjo tožene stranke, kadar ne obstaja nobeno merilo za določitev pristojnosti madžarskih sodišč, ampak:
    - (ba) tožena stranka ni vložila odgovora na tožbo ali
    - (bb) tožena stranka je vložila ugovor nepristojnosti sodišča.

Sodna praksa Sodišča

- 12 Sodišče je v svoji sodni praksi doslej že večkrat obravnavalo vprašanja v zvezi s pristojnostjo v primeru odškodninskih tožb zaradi škode, povzročene zaradi omejevalnega sporazuma.
- 13 V zadevi CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, je Sodišče v zvezi z določitvijo kraja škodnega dogodka poudarilo, da je določitev pristojnosti na podlagi tega merila odvisna od opredelitve konkretnega dogodka na področju pristojnosti sodišča, ki mu je predložena zadeva, pri katerem je bil omejevalni sporazum naposled sklenjen oziroma je bil sklenjen dogovor, ki je vzročni dogodek za škodo, ki je domnevno nastala kupcu (sodba z dne 21. maja 2015, CDC Hydrogen Peroxide, C-352/13, EU:C:2015:335, točka 50). Ker pa so bili v obravnavanem primeru sporazumi, ki so sestavljali kartel, sklenjeni zaporedoma na različnih krajih in na različne načine, v tem primeru pristojnosti ni bilo mogoče določiti na ta način. Pri tem je škoda nastala (bila utrpjena) na kraju, kjer je škodni dogodek povzročil škodljive posledice.

- 14 V sodbi flyLAL-Lithuanian Airlines, C-27/17, je Sodišče navedlo, da kraja, kjer je nastal škodni dogodek, ni mogoče široko razlagati tako, da obsega vsak kraj, kjer se lahko občutijo škodljive posledice dogodka, ki je povzročil škodo, ki je dejansko nastala na drugem kraju, torej ne vključuje kraja, kjer oškodovanec utрпи premoženjsko škodo, ki je sledila iz prvotne škode, ki je nastala in ki jo je ta oseba utrpela v drugi državi članici (sodba z dne 5. julija 2018, flyLAL-Lithuanian Airlines, C/27/17, EU:C:2018:533, točka 32).
- 15 Zadeva Tibor-Trans, C-451/18, je bila prvi postopek predhodnega odločanja v zvezi s tako imenovanim kartelom tovornjakov, iz katerega izhaja tudi ta zadeva. Sodišče je v sodbi z dne 29. julija 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, točka 25, poudarilo, da se izraz „kraj, kjer je prišlo do škodnega dogodka“ nanaša tako na kraj nastanka škode kot na kraj vzročnega dogodka, zaradi katerega je škoda nastala, tako da je tožena stranka lahko po izbiri tožeče stranke tožena pred sodiščem enega ali drugega kraja. Sodišče je tudi odločilo, da je škoda, zatrjevana v postopku v glavni stvari [v navedeni zadevi], v glavnem posledica povečanih stroškov, nastalih zaradi umetno zvišanih cen, zaradi česar je očitno neposredna posledica kršitve člena 101 PDEU in torej pomeni neposredno škodo, ki načeloma omogoča utemeljiti pristojnost sodišč države članice, na ozemlju katere je nastala (sodba z dne 29. julija 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, točka 31). Kadar pa je trg, prizadet s protikonkurenčnim ravnanjem, v državi članici, na ozemlju katere naj bi domnevno nastala škoda, je treba šteti, da je kraj nastanka škode za uporabo člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 v tej državi članici (sodba z dne 29. julija 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, točka 33). Ta rešitev namreč ustreza ciljema bližine in predvidljivosti pravil konkurence, saj so na eni strani sodišča države članice, v kateri je prizadeti trg, najprimernejša za preučitev takih odškodninskih tožb, na drugi strani pa gospodarski subjekt, ki sodeluje pri protikonkurenčnih ravnanjih, lahko razumno pričakuje, da bo tožen pred sodišči kraja, kjer so bila s temi ravnanji izkrivljena pravila zdrave konkurence (sodba z dne 29. julija 2019, Tibor-Trans, C-451/18, EU:C:2019:635, točka 34).
- 16 V zadevi Volvo in drugi, C-30/20, je Sodišče razvilo svojo sodno prakso in odločilo, da je treba člen 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia razlagati tako, da je na trgu, na katerega vplivajo nedovoljeni dogovori o določitvi in zvišanju cen blaga, za odločanje o odškodninski tožbi za povrnitev škode, povzročene s temi dogovori, ki so v nasprotju s členom 101 PDEU, na podlagi kraja nastanka škode mednarodno in krajevno pristojno bodisi sodišče, na območju katerega je podjetje, ki meni, da je oškodovano, kupilo blago, na katero se nanašajo navedeni dogovori, bodisi – če je to podjetje opravilo nakupe v več krajih – sodišče, na območju katerega je sedež tega podjetja (sodba z dne 15. junija 2021 v zadevi Volvo in drugi, C-30/20, EU:C:2021:604, točka 43).
- 17 V zadevi Sumal, C-882/19, je Sodišče odločilo, da lahko žrtev protikonkurenčnega ravnanja podjetja vloži odškodninsko tožbo brez razlikovanja bodisi zoper matično družbo, ki jo je Komisija zaradi tega ravnanja v sklepu sankcionirala, bodisi zoper njeno hčerinsko družbo, na katero se ta sklep ne

nanaša, če ti družbi skupaj tvorita gospodarsko enoto (sodba z dne 6. oktobra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, točka 67). Kadar pa je trg, prizadet s protikonkurenčnim ravnanjem, v državi članici, na ozemlju katere naj bi nastala zatrjevana škoda, je treba šteti, da je kraj nastanka škode za uporabo člena 7, točka 2, Uredbe št. 1215/2012 v tej državi članici (sodba z dne 6. oktobra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800, točka 66).

Razlogi za vložitev predloga za sprejetje predhodne odločbe pri Sodišču

- 18 Kúria (vrhovno sodišče) meni, da je treba odgovoriti na vprašanje za predhodno odločanje tako za rešitev spora, ki ga obravnava, kot tudi za enotno razlago in uporabo člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia. V zvezi s tem ni ustaljene sodne prakse Sodišča niti ni mogoče šteti, da mogoči odgovori „ne puščajo nobenega razumnega dvoma“ (sodba z dne 6. oktobra 1982, Sri CILFIT in drugi, 283/81, EU:C:1982:335, točka 21).
- 19 Po mnenju sodišča druge stopnje, ki je obravnavalo to zadevo, madžarska sodišča niso pristojna za obravnavo spora, ki ga je sprožila matična družba. Po njegovem mnenju bi bilo v nasprotju z načeli ekonomičnosti in učinkovitosti postopka, če bi madžarska sodišča obravnavala odškodninske zahtevke družb, ki imajo večinoma sedež v tujini, pri čemer ti zahtevki izhajajo iz pogodb za motorna vozila, sklenjenih zunaj Madžarske. Prav tako ni mogoče šteti, da je tožeča stranka posredni kupec tovornjakov, prav tako pa škoda ni nastala matični družbi, temveč njenim hčerinskim družbam; matična družba bi lahko utrpela le finančno škodo, kar pa ne upravičuje pristojnosti sodišča kraja sedeža te družbe kot kraja nastanka škodnega dogodka. Tožeča stranka se pri zagovarjanju pristojnosti madžarskih sodišč ne sklicuje na pridobitve, opravljene na Madžarskem, temveč se sklicuje na središče gospodarske dejavnosti in interesov skupine družb, kar ne utemeljuje pristojnosti iz člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia.
- 20 Ni sporno, da je Sodišče v svoji sodni praksi razvilo teorijo gospodarske enote, v skladu s katero lahko žrtev protikonkurenčnega ravnanja vloži odškodninsko tožbo proti eni od pravnih oseb, ki je članica zadevne skupine podjetij. Tako ima oškodovanec za zagotovitev učinkovitega izvajanja konkurenčnega prava možnost vložiti odškodninsko tožbo bodisi zoper matično družbo bodisi zoper eno od njenih hčerinskih družb, ne glede na to, kateri od njih konkretno je Komisija v svoji odločbi očitala kršitev konkurenčnega prava (sodba z dne 6. oktobra 2021, Sumal, C-882/19, EU:C:2021:800).
- 21 Tudi sodna praksa Sodišča je enotna glede tega, da člani kartela ne morejo prezreti okoliščine, da imajo kupci zadevnega blaga sedež na trgu, na katerega so vplivala nedovoljena ravnanja, in morajo torej na podlagi zahteve po predvidljivosti računati s tem, da se lahko proti njim vloži tožba na ozemlju katere koli od zadevnih držav članic (sodba z dne 15. julija 2021, Volvo in drugi, C-30/20, EU:C:2021:604, točki 38 in 42).

- 22 Vendar se Sodišče še ni izreklo, ali je mogoče v okviru razlage člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia teorijo gospodarske enote uporabiti tudi za oškodovanca.
- 23 Kúria (vrhovno sodišče) se prav tako še v nobeni zadevi ni izreklo o postavljenem pravnem vprašanju, čeprav pred njim trenutno teče več postopkov v zadevah s podobno vsebino, tako da se odgovoru ne more izogniti.
- 24 Kúria (vrhovno sodišče) meni, da je za obravnavano zadevo značilno, da sta se nižji sodišči glede na ugovor nepristojnosti, ki ga je vložila tožena stranka, odločili, da postopek ustavita, zlasti z utemeljitvijo, da matični družbi ni nastala škoda in da se matična družba ne more sklicevati na škodo, ki so jo utrpeli njene hčerinske družbe, kot na posredno škodo. Čeprav se ti vprašanji nanašata na vsebino zadeve, se odgovoru nanju ni mogoče izogniti za določitev pristojnega sodišča, saj gre za predhodno vprašanje, ali bi sedež matične družbe lahko bil podlaga za pristojnost madžarskih sodišč kot kraj nastanka škode v smislu člena 7, točka 2, Uredbe Bruselj Ia, torej ali in kako je mogoče uporabiti teorijo gospodarske enote *a sensu contrario*.
- 25 Za dejansko ozadje te zadeve je značilno tudi to, da v obdobju, ko je deloval cenovni kartel, ugotovljen s sklepom Evropske komisije, niso vse hčerinske družbe spadale pod matično družbo in zato tudi niso bile del skupine družb, ko so izvedle sporne pridobitve. Če bi Sodišče menilo, da je sedež matične družbe pravni dejavnik, ki dopušča, da se ga upošteva kot kraj nastanka škode in na podlagi tega določi pristojnost za odločanje o odškodninskih zahtevkih za škodo, ki so jo utrpeli hčerinske družbe, se postavlja vprašanje, ali je pomembno dejstvo, da niso vse družbe spadale pod matično družbo v trenutku, ko je škoda nastala.

[...] (ni prevedeno)

Budimpešta, 7. junij 2022.

[podpisi]

[...] (ni prevedeno)